

Datum
2024-12-13

Ert diarienummer
Fi2024/01702

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Handläggare
Marcus Carlbrand

Enhet
Ledningsstaben

Svenska Byggnadsarbetareförbundets yttrande över remiss

SOU 2024:61 Effektivare kontrollmöjligheter i systemen för rot, rut, grön teknik och personalliggare

Inledning

Svenska byggnadsarbetareförbundet, Byggnads, har givits möjlighet att svara på remissen SOU 2024:61 Effektivare kontrollmöjligheter i systemen för rot, rut, grön teknik och personalliggare. Yttrandet inleds med en sammanfattning av Byggnads ställningstaganden följt av en utförligare redogörelse av våra ståndpunkter.

Sammanfattning av Byggnads ställningstaganden

- Byggnads tillstyrker samtliga förslag som utredningen presenterar och välkomnar ett införande av dessa i lagstiftningen.
- Byggnads delar utredningens bedömning att systemet för rot är utsatt för arbetslivskriminalitet.
- Byggnads är positiva till de förslag som presenteras avseende regelverket för rot, men anser att ytterligare åtgärder är nödvändiga för att åtgärda de problem avseende arbetslivskriminalitet som finns i sektorn.
- Byggnads anser att regelverket för rot i större utsträckning bör synliggöra och utföra kontroll av det arbete som utförs med stöd av skattereduktionen.
- Byggnads tillstyrker det förslag som presenteras i särskilt yttrande av experten från Skatteverket.

Utförlig redogörelse av Byggnads ståndpunkter

Som framgår ovan anser Byggnads att de förslag på åtgärder som utredningen presenterar är bra. Byggnads bedömer att de kommer att få en positiv effekt på arbetet mot arbetslivskriminalitet i de aktuella branscherna. Byggnads anser emellertid att ytterligare åtgärder är möjliga och nödvändiga för att ytterligare stävja arbetslivskriminalitet i byggbranschen. Byggnads föreslår därför ytterligare åtgärder avseende regelverken för rot och personalliggare.

Ytterligare åtgärder avseende regelverket för rot

Ett av syftena med den skattereduktion som benämns rot är att motverka svartarbete i aktuell sektor. Byggnads konstaterar emellertid att branschen inte är förskonad från svartarbete. Det är inte ovanligt att arbetet utförs av underentreprenörer eller bemanningsföretag. Bland dessa företag, som utför det faktiska arbetet, förekommer svart arbetskraft. Arbetskraft som dessutom är i en position där de löper stor risk att utnyttjas, eftersom arbetet sker helt utan insyn. Att svartarbete och utnyttjande av arbetskraft förekommer i rot-sektorn är särskilt allvarligt eftersom det sker med stöd av skattepengar.

Det förekommer även frekvent att materialkostnader rapporteras som arbetskostnader, för att möjliggöra skattereduktion för så stor del av kostnaden som möjligt.

Byggnads anser därför att det behövs en ökad synlighet avseende det arbete som faktiskt utförs med stöd av rot. Det måste finnas en ökad möjlighet att knyta skattereduktionen till en faktisk arbetsinsats. Byggnads föreslår därför följande.

- Vid begäran om utbetalning ska företaget inte enbart uppge om underentreprenörer eller bemanningsföretag har anlitats, utan även vilka företag som har anlitats. Vidare ska även de individer som har deltagit i arbetet redovisas. På så sätt kan de kostnader som skattereduktionen avser knytas till en faktisk arbetsinsats. Vidare synliggörs de arbetare som deltar i arbetet, vilket skyddar dem från att utnyttjas av sina arbetsgivare.
- Personalliggare ska införas i rot-sektorn. På så sätt motverkas möjligheten att använda svart arbetskraft, och det skapas en möjlighet för Skatteverket att kontrollera överensstämmelse med arbetsgivardeklarationer på individnivå.
- En möjlighet för Skatteverket att genomföra kontrollbesök i privata hem bör införas. Kontrollbesök ska kunna ske för samma syften som avseende de branscher som idag omfattas av krav på personalliggare. Med tanke på de stora summor skattepengar som privatpersoner mottar för arbete i den egna bostaden är det rimligt att privatpersonerna ska kunna förvänta sig att det genomförs kontroller. I sammanhanget är det viktigt att poängtera att det är frivilligt att nyttja skattereduktionen.

Ytterligare åtgärder avseende regelverket för personalliggare

Personalliggaren har potential att utgöra en mycket större resurs för Skatteverkets kontrollverksamhet än vad den är idag. Genom regelbunden avstämning med annan information som Skatteverket har tillgång till, exempelvis arbetsgivardeklarationer på individnivå, kan Skatteverket göra mer träffsäkra urval. Ett mer träffsäkert urval kan säkerställa att Skatteverket använder sina begränsade resurser på ett mer effektivt sätt. Kontrollbesök och andra granskningsåtgärder från Skatteverket kan då riktas mot de företag där risken för fusk och arbetslivskriminalitet är som störst.

Byggnads tillstyrker därför det förslag som framförs i särskilt yttrande från Skatteverkets expert. Enligt förslaget ska det ske en regelbunden elektronisk överföring av uppgifter från personalliggare till Skatteverket. Vidare anger förslaget att Skatteverket ska få möjlighet att använda uppgifterna från personalliggare i urvalssyfte. Skatteverkets expert föreslår även ett alternativt förfarandesätt för att tillgängliggöra personalliggare för myndigheten. Byggnads anser emellertid att en kontinuerlig överföring av uppgifterna ur personalliggaren är det mest ändamålsenliga förfarandesättet. Ett sådant upplägg tillämpas i bland annat Finland, med god effekt.

Kim Söderström
Förbundsordförande